

Bouwen aan draagvlak

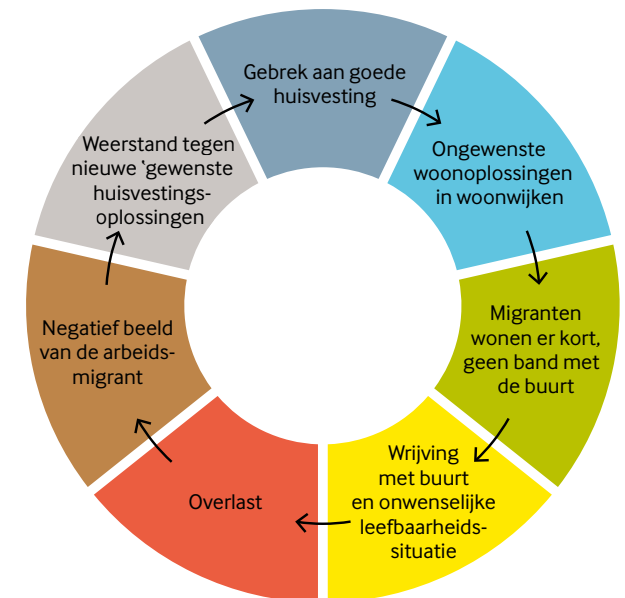
Hoe creëer je draagvlak op beleidsniveau en bij de lokale gemeenschap?

Goede huisvesting voor arbeidsmigranten komt niet makkelijk van de grond. Ambtenaren worstelen met een gebrek aan draagvlak binnen de eigen gemeente en in de lokale gemeenschap. Daarnaast roept huisvesting van arbeidsmigranten regelmatig reacties op onder bewoners, met name uit angst voor overlast. De arbeidsmigrant is dus vaak negatief in beeld. Dit maakt het voor gemeenten lastig om de realisatie van huisvesting te faciliteren. Werkgevers zijn officieel verantwoordelijk voor het creëren van draagvlak, maar deze opgave aan de markt alleen overlaten, is onverstandig. Deze factsheet biedt handvaten bij het bouwen aan draagvlak bij de lokale gemeenschap en bij de gemeentelijke organisatie om zo goede huisvesting van arbeidsmigranten te realiseren.

Drie redenen om draagvlak te creëren voor huisvesting van arbeidsmigranten:

- 1 Vanuit **humaan oogpunt** is het belangrijk dat EU-arbeidsmigranten goede huisvesting vinden in Nederland; met voldoende kwaliteit en ook betaalbaar. Praktijken van acht matrassen op de grond in één kamer en tenten in het bos zijn voor iedereen ongewenst en meestal illegaal.
- 2 Fatsoenlijke en gereguleerde huisvesting draagt bij aan de **leefbaarheid** in de wijken en de lokale woningmarkt. De realiteit nu is dat werkgevers (vaak noodgedwongen) gezinswoningen opkopen in dorpskernen en kwetsbare stadswijken om daar hun arbeidskrachten te huisvesten. Dit geeft druk op de leefbaarheid en extra krapte op de woningmarkt.
- 3 Goede huisvesting is van belang voor de **concurrentiepositie** van Nederland. Steeds meer EU-arbeidsmigranten laten Nederland links liggen door de slechte huisvestingsomstandigheden.

Perspectief arbeidsmigrant

Man, 41 jaar, Roemenië
Vrachtwagenchauffeur in de transportsector

"In het begin moest ik bij vrienden wonen. In Roemenië woonde ik al zelfstandig. Ik ben hier niet gekomen om in drukte te leven. Ik ben hier vanaf het begin gekomen om een fatsoenlijk, normaal leven te leiden zoals ik in Roemenië had. Het moeilijkste voor een 'buitenlander' is om een huurwoning te vinden. En om een baan te krijgen, heb je een adres nodig. De autoriteiten zijn niet betrokken geweest bij het vinden van een oplossing voor dit probleem. Voor mijn vrienden was het te moeilijk. Ze zijn niet meer in Nederland."

"Vanwege de aard van mijn werk ben ik de meeste tijd alleen, dus ik ben niet in de omgeving om Nederlands te spreken. Het is iets wat ik wil leren, maar het is niet gemakkelijk. Ik heb goede vrienden die Nederlands zijn. De taal is een barrière, dus we moeten het in het Engels doen. Maar ik kreeg te horen dat ik goed integreer: mijn fiets is verdwenen."

Lokale weerstand herkennen

Lokale weerstand serieus nemen en herkennen in haar vele vormen is belangrijk. Bewoners zijn bang voor overlast in de wijk, kunnen de arbeidsmigranten niet verstaan, vrezen een stroom busjes in de straat, en willen vooral niet dat hun wijk verandert. Milieuorganisaties willen niet dat er in het groen gebouwd wordt en bedrijven willen niet dat er gewoond wordt op 'hun' bedrijventerrein.

Tips voor bouwen aan draagvlak bij de gemeenschap

- 1** Weet wat de bandbreedte is waarbinnen je kan handelen en afspraken kan maken tussen bewoners en de gemeente. Weet wat de randvoorwaarden en uitgangspunten zijn. Weet welk proces je met de buurt aan gaat.
- 2** Houd snelheid in het proces door te weten wat de mogelijkheden zijn en wat bediscussieerbaar is bij bewoners. Zo ontstaat ook vertrouwen bij bewoners.
- 3** Zoek naar haakjes. Vaak speelt er meer in de buurt, zoek naar oplossingen voor andere problemen in de buurt waardoor het de komst van arbeidsmigranten makkelijker maakt.
- 4** Onbekend maakt onbemind. Er is altijd bezorgdheid op basis van vooroordelen. Zoek naar wat deze vooroordelen zijn en kijk naar hoe je deze angst kan weghalen. Door de nadruk te leggen op goede voorbeelden uit elders in het land, kan de angst weggenomen worden.
- 5** Communiceer helder en ga open en transparant het gesprek aan. Als gemeente word je vaak aangesproken, ook al ben je zelf niet de initiatiefnemer. De manier en houding van communiceren is erg belangrijk, de buurt in een vroeg stadium betrekken helpt hierbij.

De menselijke maat

Berry Prins werkt voor diverse gemeenten en houdt zich bezig met het bouwen aan draagvlak voor de huisvesting van diverse 'lastige doelgroepen', waaronder arbeidsmigranten. Volgens hem is het belangrijk om met de menselijke maat te kijken naar de opgave. "Soms moet je terug stappen en de vraag stellen, waarom doen we dit ook alweer. Vanuit die motivatie is het belangrijk om de juiste mensen aan tafel te krijgen, die zich ook echt willen inzetten om deze doelgroep van goede huisvesting te voorzien."

Bouwen aan draagvlak bij college en raad

- Tijdig het gesprek aan gaan draagt bij aan draagvlak, zowel binnen de ambtelijke organisatie, als op bestuurlijk niveau.
- Creëer duidelijkheid in waar de problematiek zit.
- Deel frequent en duidelijke informatie over arbeidsmigranten en de (on)mogelijkheden binnen de gemeente, bijvoorbeeld op een informatiemarkt waar alle partijen aanwezig zijn.
- Betrek bij het vinden van oplossingen verschillende afdelingen, zoals wonen, handhaving en ruimtelijke ordening.
- Blijvende steun van het college draagt bij aan de continuïteit van projecten en vertrouwen bij de raad.
- Regionale afstemming is essentieel voor intern draagvlak. Gemeenten hebben vaak het gevoel dat een klein deel van de gehuisveste arbeidsmigranten werkzaam is in die gemeente. Het aandeel in de huisvesting en het aantal werkplekken kan regionaal beter afgestemd worden.

De rol van de provincie

Marktpartijen zijn in Nederland primair verantwoordelijk voor huisvesting van arbeidsmigranten. En vanuit humaan oogpunt heeft de gemeente de maatschappelijke verantwoordelijkheid om te zorgen voor goede huisvesting voor al haar bewoners. Maar ook de provincie kan bijdragen aan meer huisvesting voor arbeidsmigranten. Zo kan de provincie helpen bij de beeldvorming van de doelgroep. Zo spreekt de provincie Noord-Holland niet van arbeidsmigranten, maar van internationale werknemers. Diverse provincies steunen de imagocampagne 'arbeidsmigratie werkt' actief. Deze heeft als doel om het beeld over arbeidsmigranten positief te veranderen en daarmee meer draagvlak te genereren.

Provincie Noord-Brabant gaat een stapje verder en zet zich in om gemeenten te stimuleren lokaal beleid te ontwikkelen rond arbeidsmigranten en regionale afspraken over de ontwikkeling van huisvesting voor de doelgroep. Bestuurlijke en ambtelijke weerstand overwinnen is hierin een belangrijk onderdeel.

(Post-)corona

Tijdens de coronacrisis kwamen arbeidsmigranten regelmatig in het nieuws. Voornamelijk vanwege de woon- en werkomstandigheden waarin het onmogelijk was om 1,5 meter afstand te houden. In quarantaine gaan, was voor veel arbeidsmigranten ook niet mogelijk. En door gebrek aan arbeidskrachten kwamen meer arbeidsongevallen voor. Verschillende media belichtten de misstanden.

Door de Commissie Roemer en de vele media-aandacht zijn steeds meer partijen en burgers ervan doordrongen dat misstanden, zoals afhankelijkheid van de werkgever voor werk, huisvesting en zorgverzekering, erbarmelijke huisvesting met te veel personen en dakloosheid ontoelaatbaar zijn. Ook bracht het teweeg dat de overheid besloot om ook (short stay) arbeidsmigranten te vaccineren. Zij kunnen zich laten vaccineren zonder BSN-nummer of Digi-D. Het bereiken van arbeidsmigranten blijkt vaak lastig, door een gebrek aan inschrijving is het vaak onbekend waar zij woonachtig zijn.

Casus | Gemeente Altena komt tot een unaniem besloten beleid

Huisvesting van arbeidsmigranten kan niet zonder de stem van de arbeidsmigranten te laten meeklinken. Rianne de Graaf (beleidsmedewerker Omgeving bij gemeente Altena) en Addie de Hoop (projectleider en programmamanager Omgevingswet bij gemeente Altena) waren beiden betrokken bij de participatie rondom de huisvesting van arbeidsmigranten. Gemeente Altena licht toe hoe de aanpak van beleid op de huisvesting van arbeidsmigranten is opgesteld.

De afgelopen jaren kreeg de gemeente steeds frequenter aanvragen binnen voor huisvesting van arbeidsmigranten. De Graaf licht toe hoe de gemeente tot het beleid kwam: "Veel gevallen leidden ook tot een hoop commotie. Naar aanleiding van een tijdelijk beleid besloot de gemeente belanghebbende partijen bij elkaar te zetten en in gesprek te gaan."

'We gingen nog een stap verder: zou het niet mooi zijn als deze groep tot een unaniem advies zou komen, en dat het college dit één op één zou overnemen?'

De aanpak

De gemeente begon met een krachtenveldanalyse. "Dan kom je uit bij de bewonersgroep, de agrarische bedrijven, de GGD, de jeugdraad, het bedrijfsleven, inwoners én via uitzendbureaus bij de arbeidsmigrant", vertelt De Hoop. Het bijzondere van deze groep is dat zij bereid waren met elkaar het gesprek aan te gaan, ondanks de verschillende belangen. "We gingen nog een stap

verder: steven naar een unaniem advies, en dat het college dit één op één zou overnemen. De wethouder vond het spannend, maar besloot mee te werken."

De partijen kwamen bij elkaar, bespraken goede voorbeelden en zoomden in op een aantal thema's. De vraag- en de aanbodzijde van de markt gaven aan wat zij nodig hadden. Er ontstond begrip tussen de partijen. Zo kregen de bewoners meer begrip voor de arbeidsmigranten. "Aan het eind van de dag ontstond een unaniem advies", aldus De Hoop.

Van advies naar beleid

Wat hield het advies in? Een voorbeeld was het afstandscriterium tot de supermarkt. De Hoop licht toe: "Doordat een arbeidsmigrant niet met de auto kan, is per supermarkt een straal van twee kilometer in kaart gebracht; binnen deze gebieden is huisvesting in principe mogelijk." Een ander voorbeeld is het niet uitsluiten van huisvesting in de kernen, aangedragen door de inwoners. Per thema zijn kaders opgesteld waaraan de huisvestinglocaties moeten voldoen. De raad stelde de kaders vast en het college stelde unaniem het beleid vast. "Nu de beleidsregel is vastgesteld, komen de eerste initiatieven en vergunningaanvragen al binnen", vertelt De Graaf.

Lessen uit Altena

- Spreek van tevoren met het college en de raad af dat je als gemeente dit traject ingaat. En zorg ervoor dat de verwachtingen van alle partijen helder zijn.
- Zorg ervoor dat alle belanghebbende partijen met elkaar om de tafel zitten. Met behulp van een krachtenveldanalyse krijg je inzicht in de partijen. Via uitzendbureaus is het mogelijk om arbeidsmigranten te betrekken.
- Stel kaders op die op alle locaties betrekking hebben, zodat er een eenduidig beleid ontstaat.
- Lees [hier](#) over het participatietraject van de gemeente Altena.

Gemeente aan het woord

Bekijk het volledige interview met de gemeente Altena:

Binnenkort verschijnen de volgende factsheets: **Inbedding in beleid** | **Relatie gemeente – huisvester** | **Samenwerking tussen overheden**